

Hematopoez aşamaları
Normal periferik kan yayması
Kemik iliği aspirasyon yaymaları

Prof. Dr. Fevzi ALTUNTAŞ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi

İç Hastalıkları Anabilim Dalı

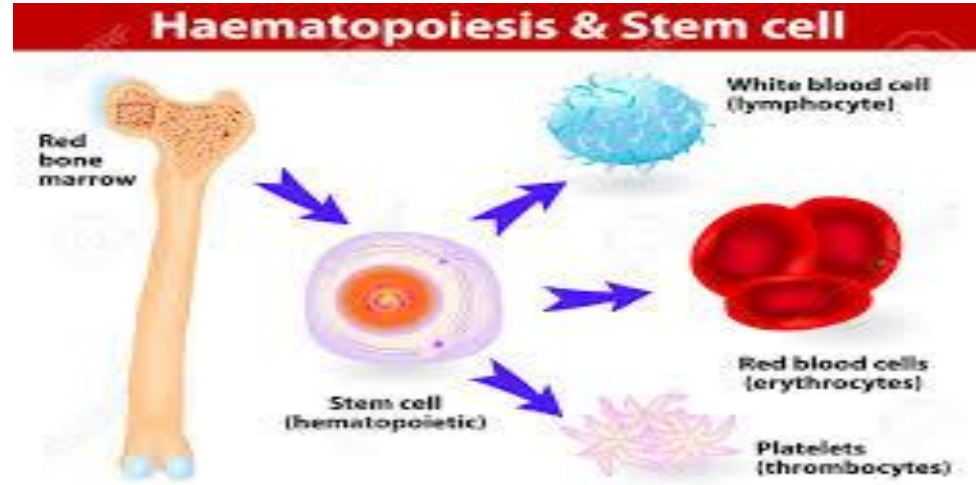
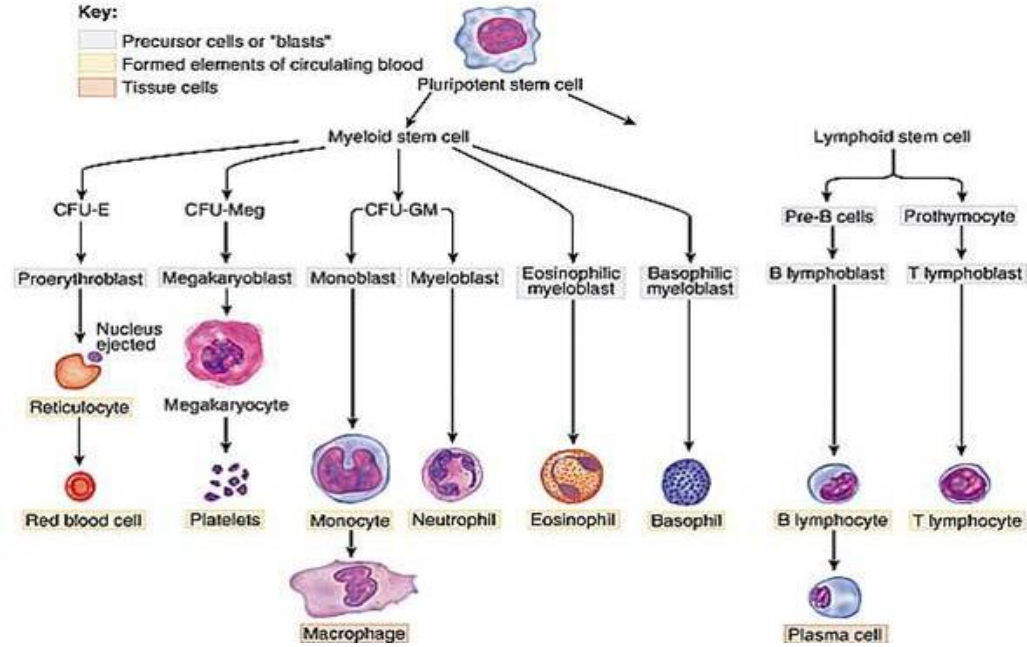
Hematoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi

Dönem-III, Komite-II

Normal Hematopoez

Hematopoez

- Kök hücre
  - Kendini yeniler
  - Diğer olgun hücreleri oluşturur
- Progenitör hücreler
  - Gelişimsel olarak sınırlanmış hücreler
- Olgun hücreler
  - Gelişimsel olarak sınırlanmış öncü hücrelerden oluşur

Hematopoez Aşamaları

•Yolk sac

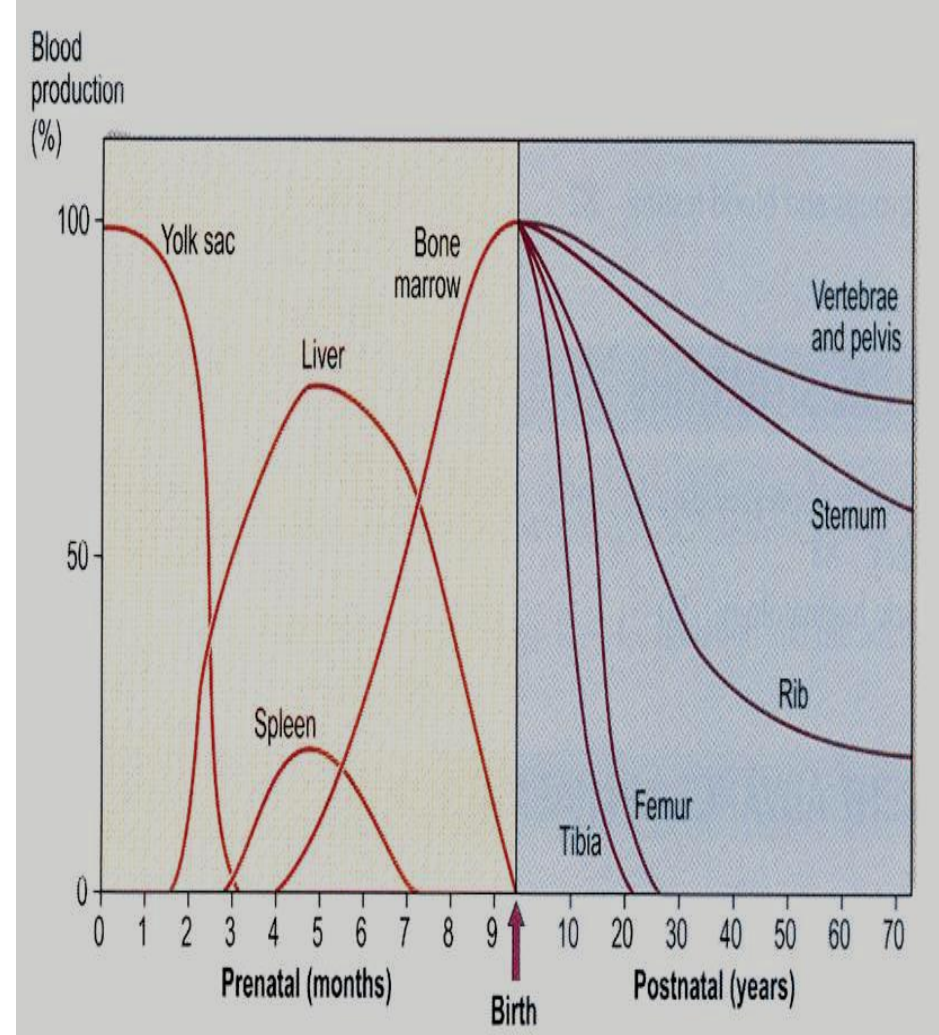
–Embriyonik hematopoetik kök hücreler ve mezenkimal hücreler içerir.

•Karaciğer ve Dalak

–12 haftadan sonra, fetal karaciğer ve dalak ana üretim yeri olur.

•Bone marrow

–20. haftada itibaren, kemik iliği önemli olmaya başlar ve doğum zamanına kadar hematopoetik ana organdır.

Hematopoetik büyüme faktörleri

- Bu faktörler, stimülasyon için tek bir kaynak olarak kullanıldığı zaman hedef projenitör hücrelerin çoğalmasını uyarma kapasitesine sahiptir.
  - G-CSF = granülosit koloni uyarıcı faktör
  - GM-CSF = Granülosit makrofaj koloni uyarıcı faktör
  - M-CSF = makrofaj koloni uyarıcı faktör
  - Eritropoietin = Eritropoez uyarıcı hormon
  - Trombopoetin = megakaryopoez uyaran hormon
- Hematopoetik büyüme faktörleri, hematopoetik progenitör hücrelerin çoğalmasını, farklılaşmasını ve olgun kan hücrelerin fonksiyonunu düzenleyen glikoprotein yapıda hormonlardır.

Hematopoetik büyüme faktörleri

- Sitokinler
  - IL-1 (Interleukin 1), IL-3, IL-4, IL-5, IL-6, IL-9, IL-11
  - TGF- β (Tumor growth factor)
  - SCF (Stem cell factor)

Hematopoez

BÜYÜME FAKTORÜ

ERİTROPOEZ

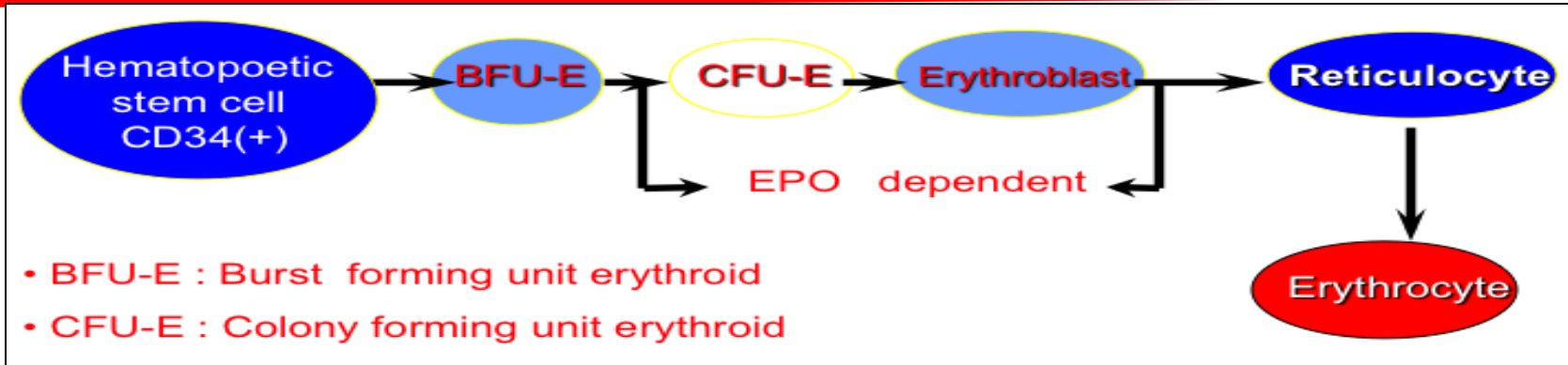
GRANULOPOEZ

MEGAKARYOPOEZ

LENFOPOEZ

Olgun kan hücrelerinin üretimi hematopoietik büyüme faktörleri ile düzenlenir

Hematopoetik büyüme faktörleri- Eritropoez

• Eritropoetin-bağımsız aşamalar:

- GM-CSF
- SCF

İlik stromal hücreler
IL-3 (T-hücre aktivatörü)

• Eritropoetin-bağımlı aşamalar :

- Eritropoetin

hipoksi (KC, böbrek)

Hematopoetik büyüme faktörleri- Granulopoez

• Erken faz:

GM-CSF

SCF

IL-3

• Nötropoez:

G-CSF

• Monopoez:

M-CSF

• Eosinopoez:

IL-5

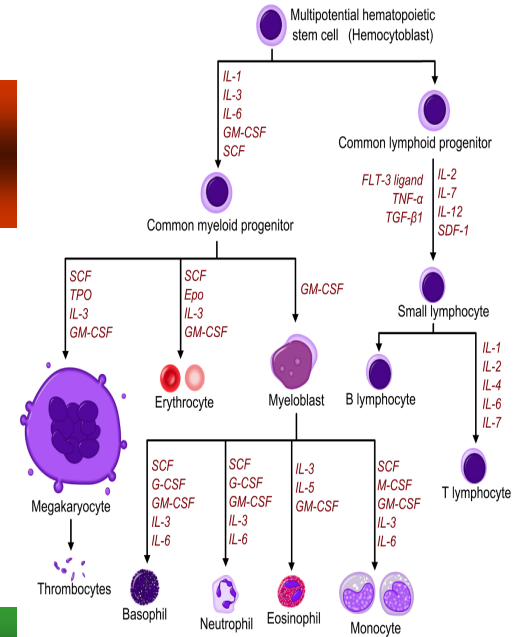
IL-3

GM-CSF

• Basopoez, Mastpoez:

SCF

IL-3

Hematopoetik büyüme faktörleri- Megakaryopoez

IL-3

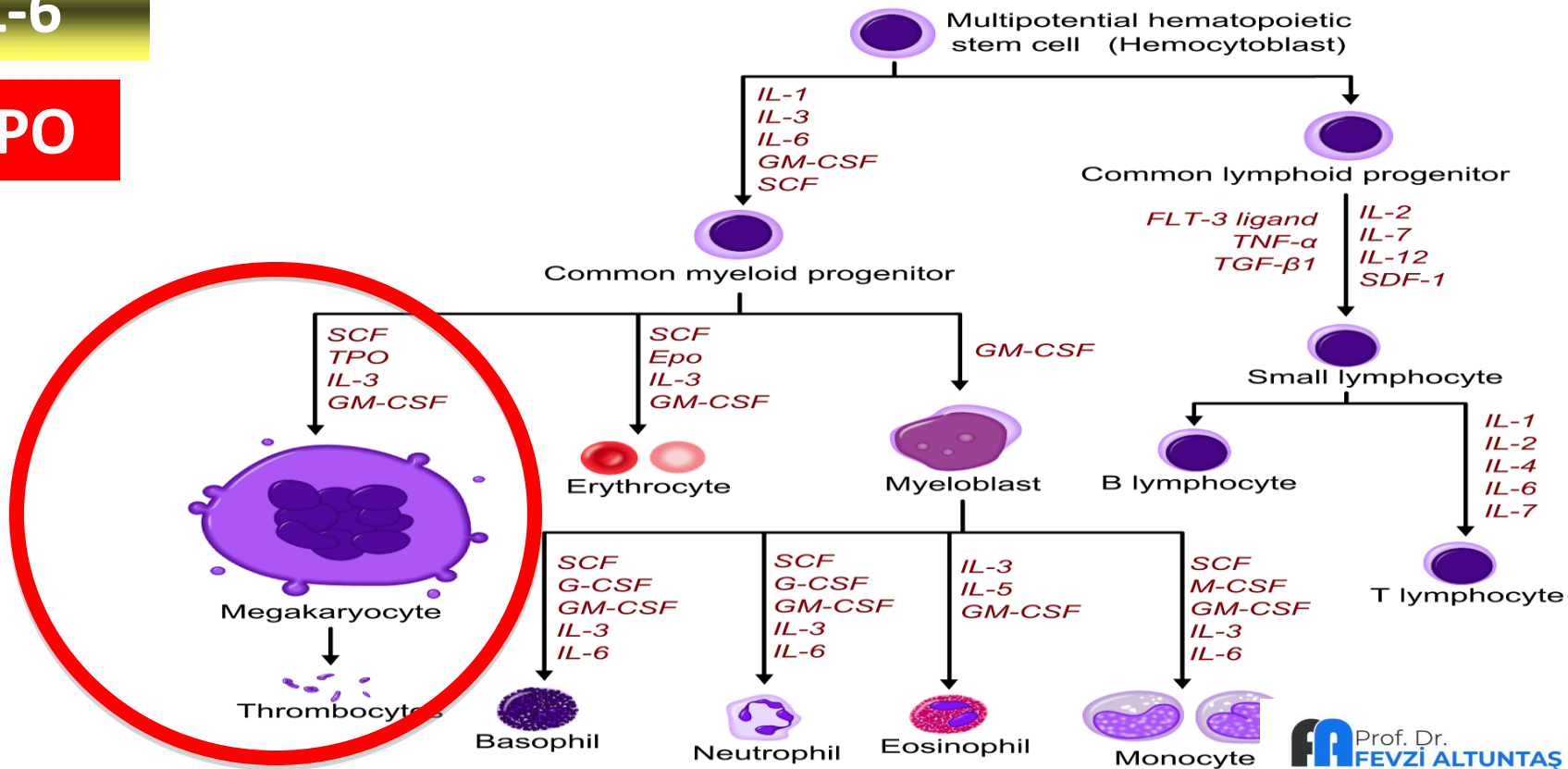
GM-CSF

SCF

IL-6

TPO

Bu faktörler rol oynar

Hematopoetik büyüme faktörleri- Lenfopoez

- B-hücreleri:

- İlk evre:

IL-7

SCF

- Sonraki evre: **Fcg rec**

IL-4

IL-6

- Son proliferasyon ve sekresyon:

IL-6

GM-CSF

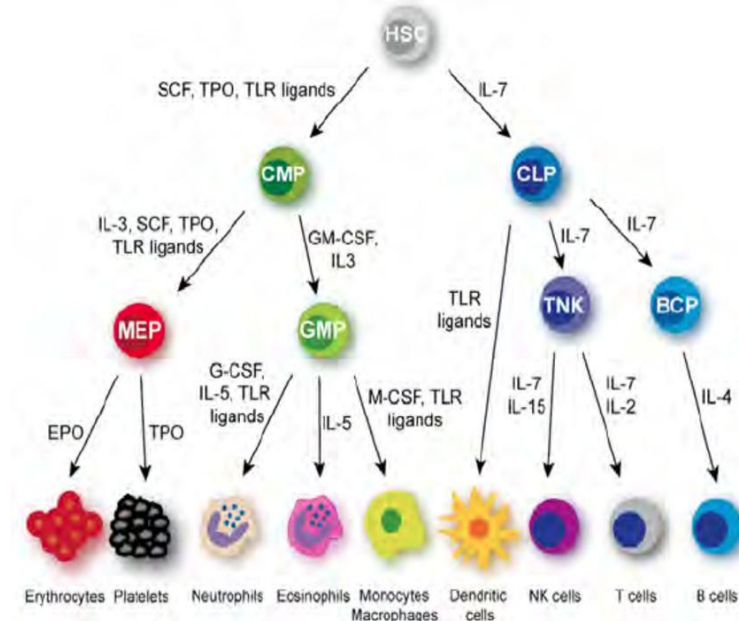
- T-hücreleri:

- CD8 hücre: **IL-2**

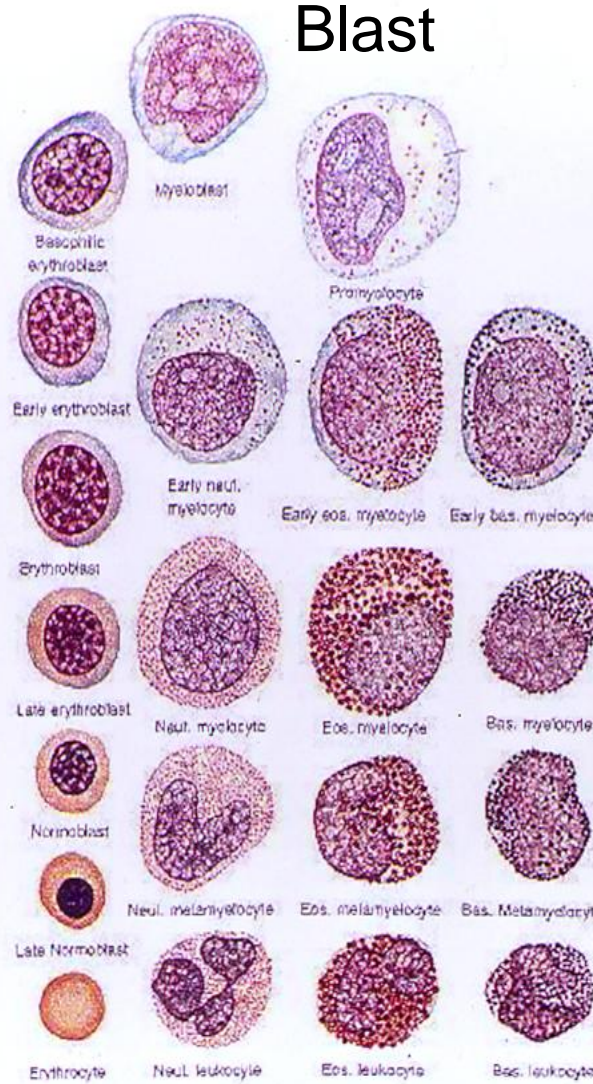
Ag

- CD4 hücre: **TCR/CD3**

CD28

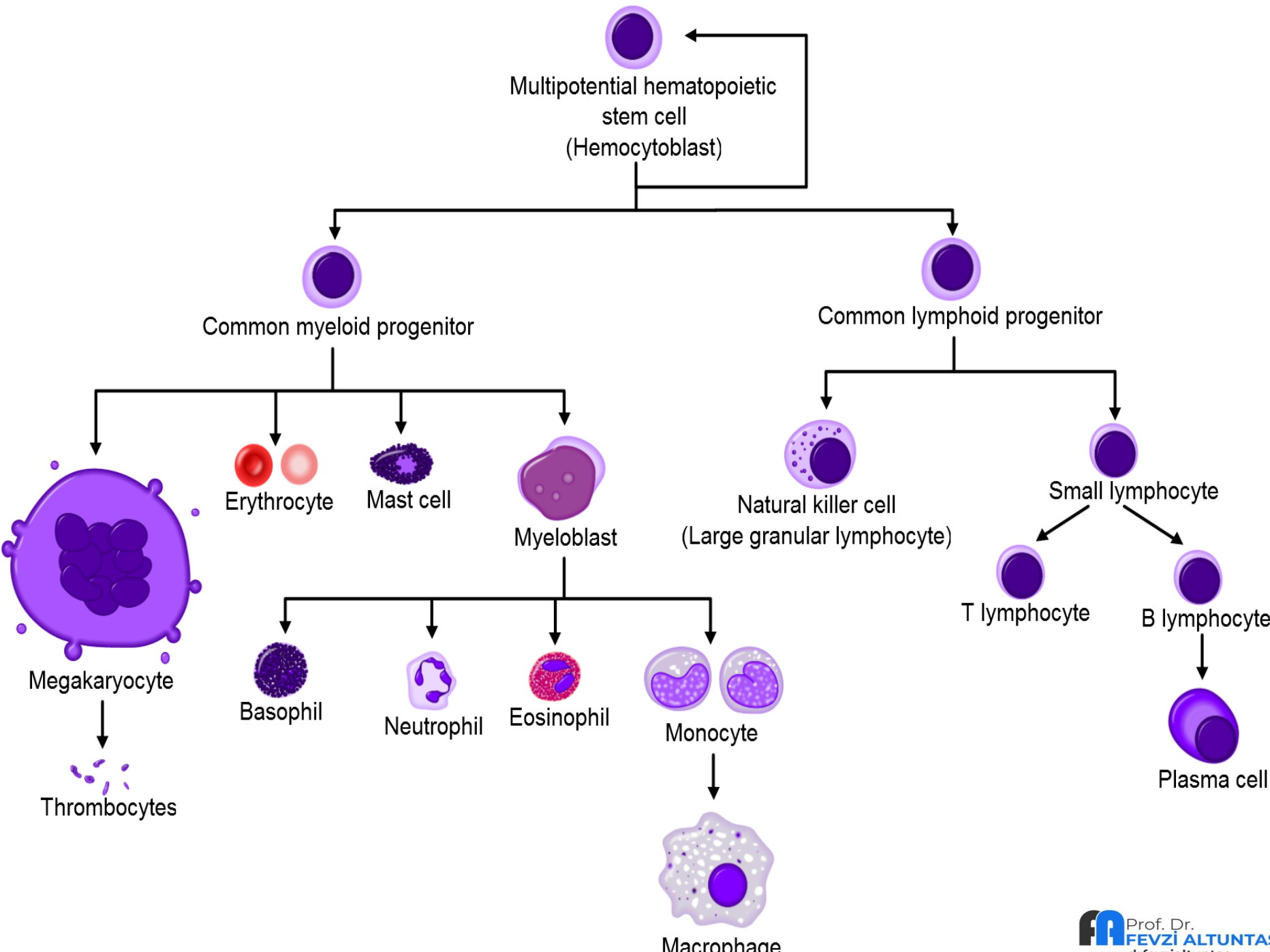
Hematopoez

Çoğalma (Proliferasyon)

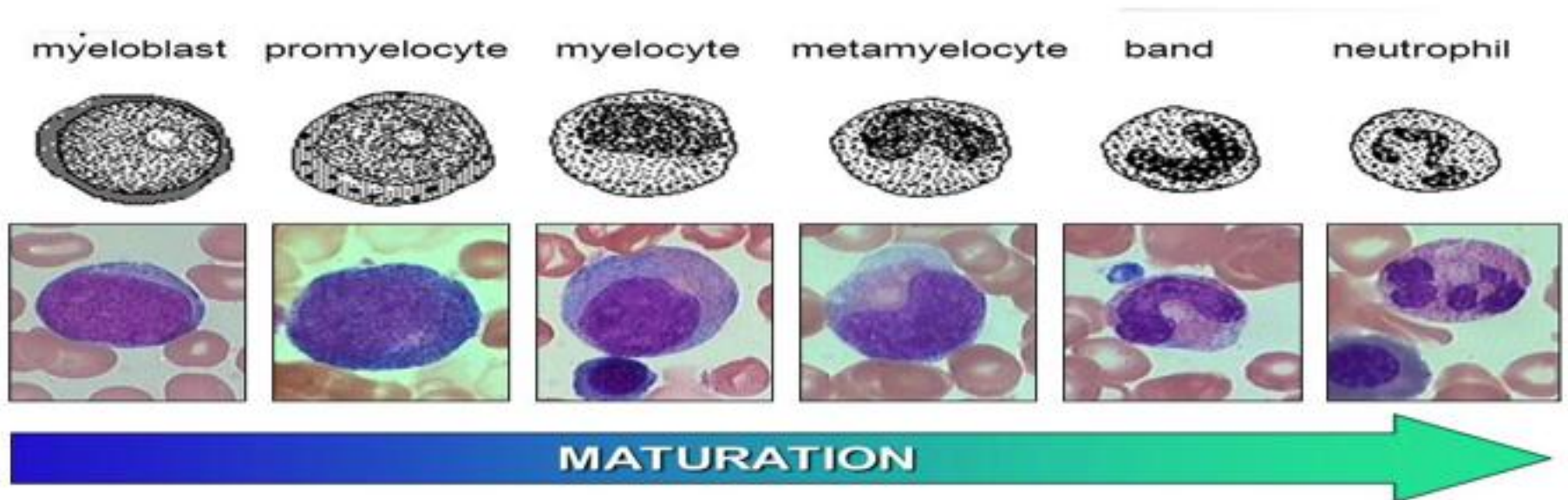
Farklılaşma (differentiation)

Matür Hücreler

GRANULOPOEZ

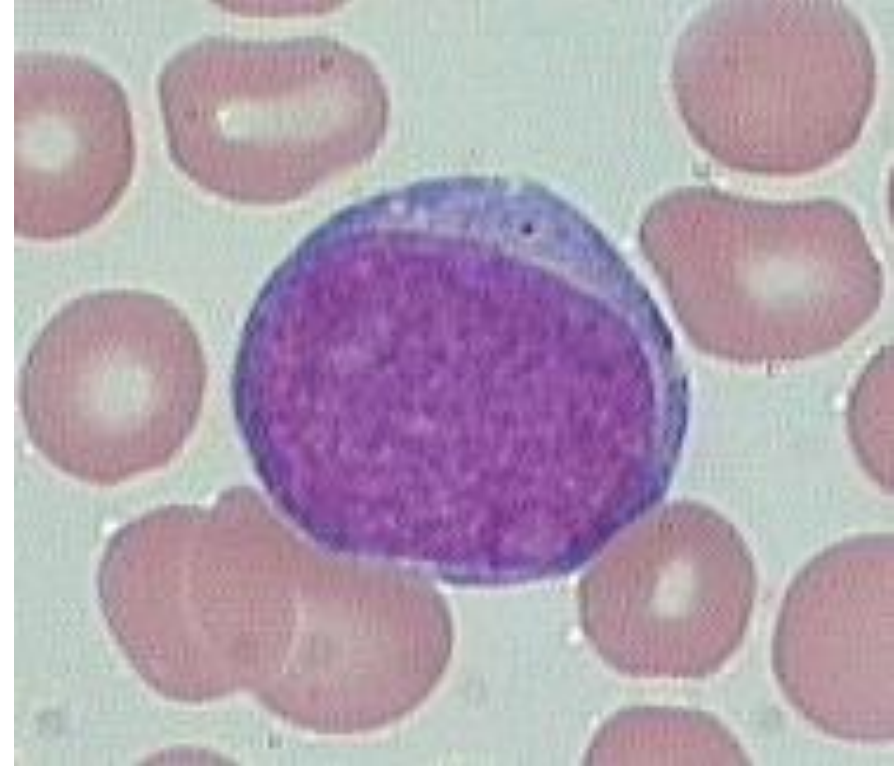
Myeloblast → promyelosit → myelosit
→ metamyelosit → band form →
olgun nötrofil.

Myeloblast

- Hücre bölünme özelliği var
- Kİ'nde nükleoslu hücrelerin %2'si
- Boyut: 8-13 mm
- Sitoplazma:
bazofilik
- Çekirdek (Nükleus):
farklılaşmamış
yuvarlak veya oval
kaba nükleol--> **elek gibi**

bir görünüm

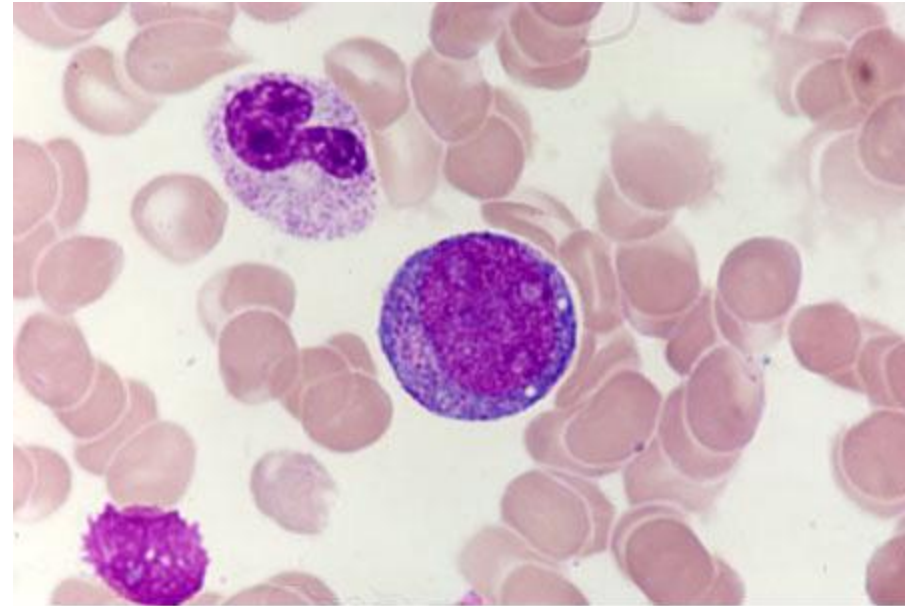
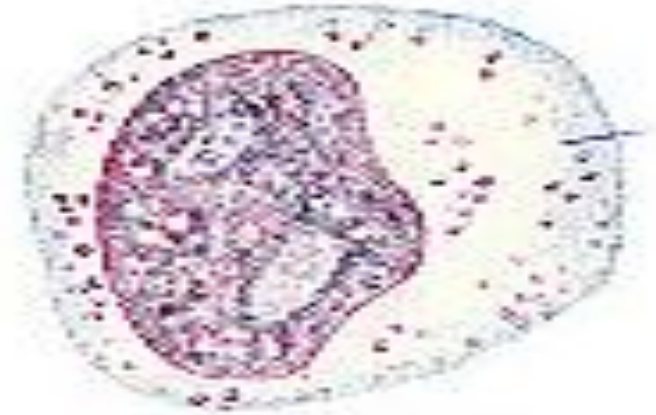

>%20 ve üzeri= AML

%5-20= MDS

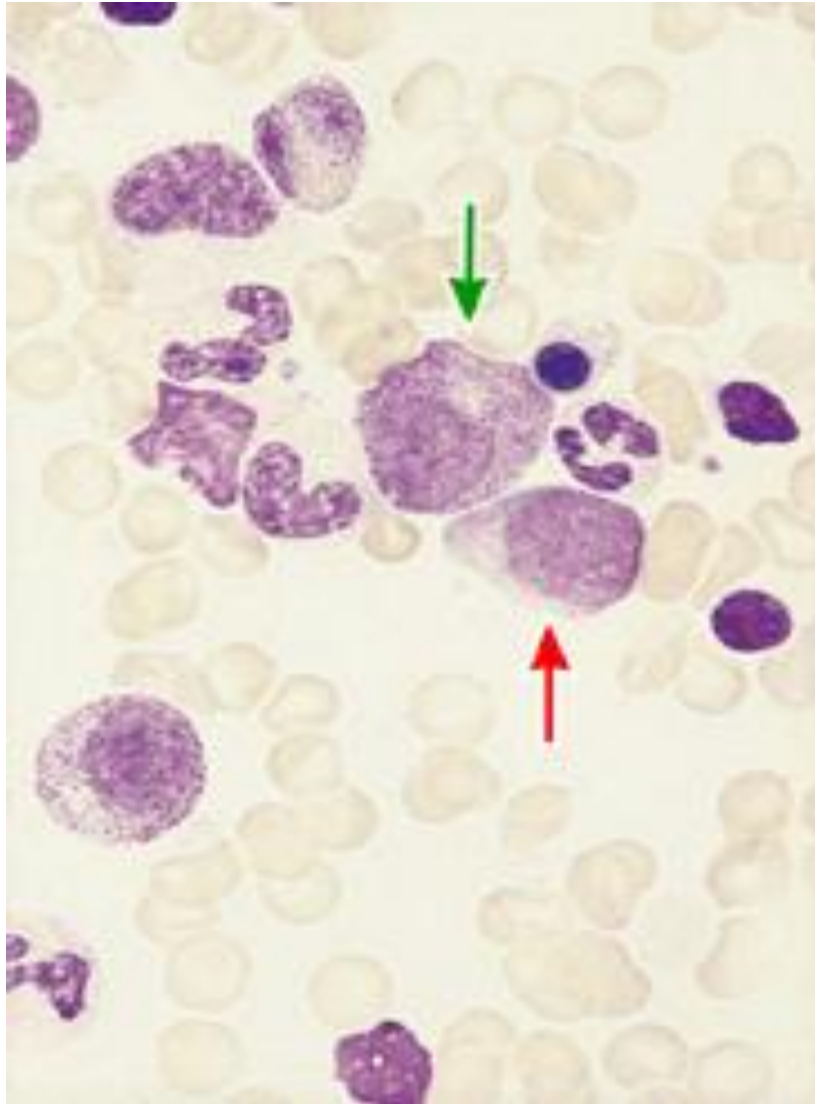
Promyelosit

- Hücre bölünme özelliği var.
- Kİ'de nükleoslu hücrelerin %5' ini oluşturur.
- Boyut: 20 mm
- Sitoplazma:
  - mavi **azurophilic granüllü**
  - bol rER, bol ribosom
  - Çok sayıda mitokondri
  - İyi gelişmiş bir golgi
- Nükleus:
  - yuvarlak veya oval
  - Girintili
  - **Belirgin nükleol**

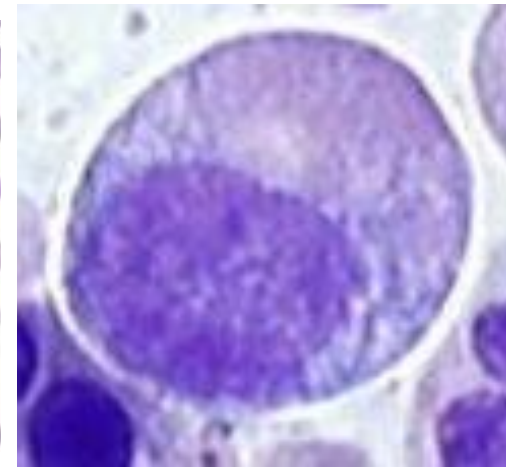
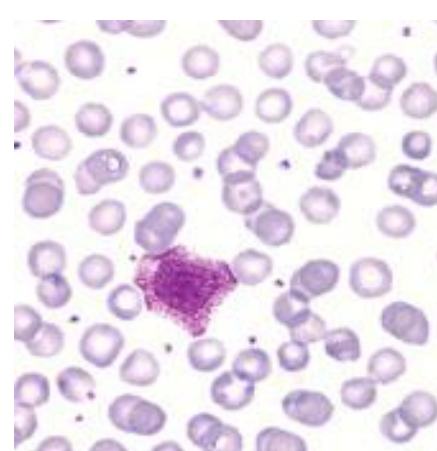
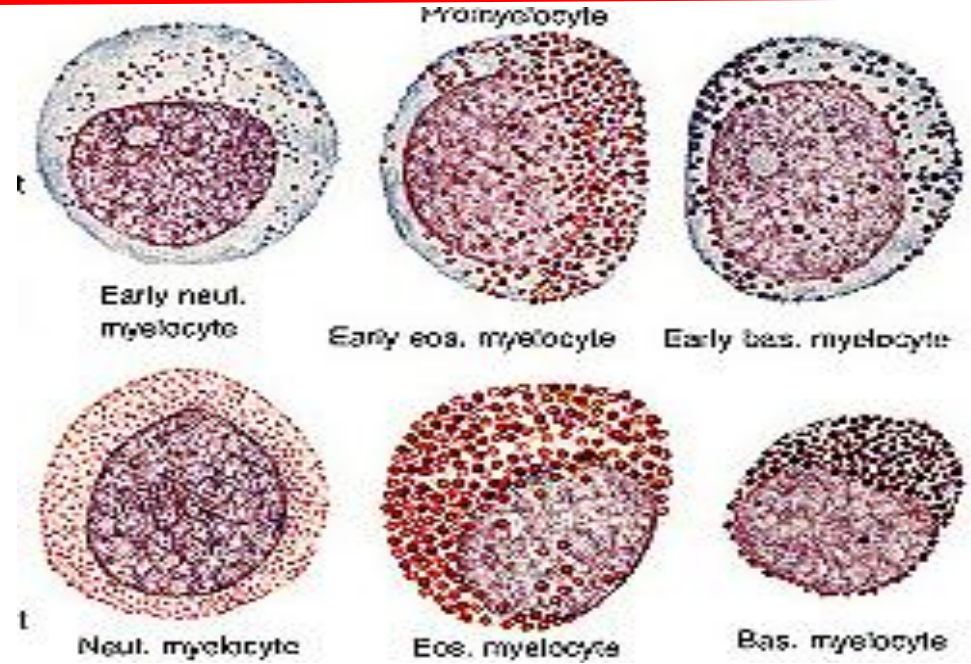
Kemik iliğinde normal granülosit öncülleri

- **myeloblast** [kırmızı ok]; yüksek nükleositoplazmik oran, diffüz kromatin pattern ve nükleolus.
- **promyelosit** [yeşil ok] büyük ve daha daha düşük nükleositoplazmik oran ve bol azurophilic granül.

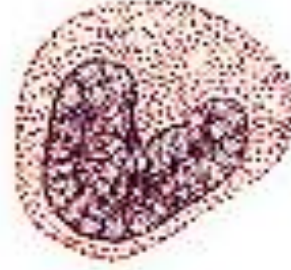
Myelosit

- Hücre bölünmesi : +
- Kİ'nde nükleoslu hücrelerin %5-20'si
- Sitoplazma:
spesifik granüller
basofilide azalma
- Nükleus:
oval düzensiz şekilli
nukleoli izlenmeyen
yoğun ve kompakt kromatin

Metamyelosit

- Kİ'de nükleoslu hücrelerin %22' sini oluşturur.

- Boyut: 10-18 mm (olgun PMN'den biraz daha büyük)
- Sitoplazma: belirgin sekonder granüller

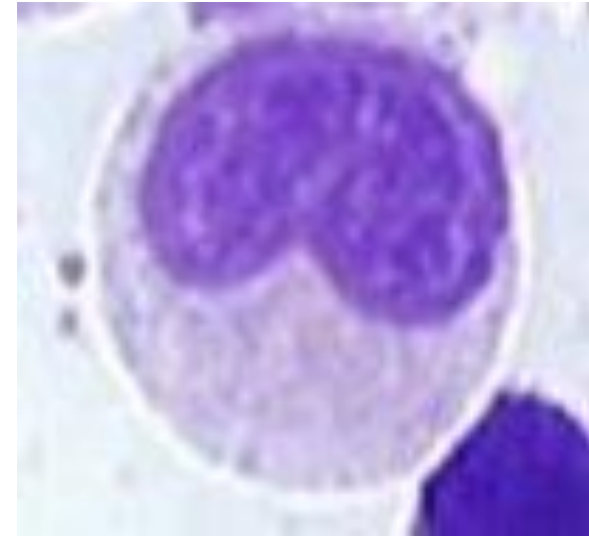
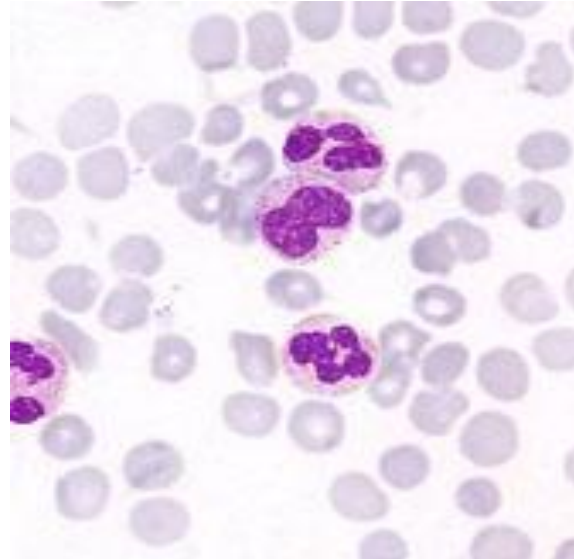
- Nükleus:

biraz girintili,

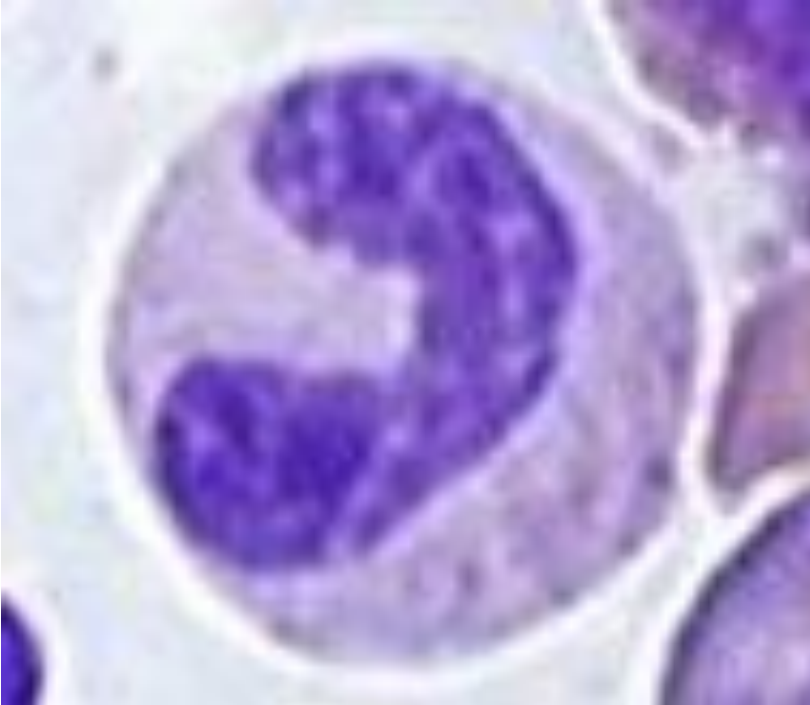
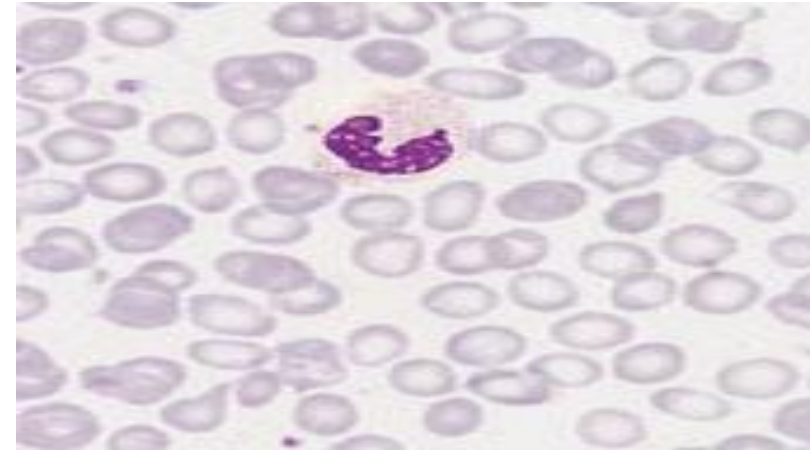
böbrek-şeklinde

yoğun kromatin

nükleolus yok

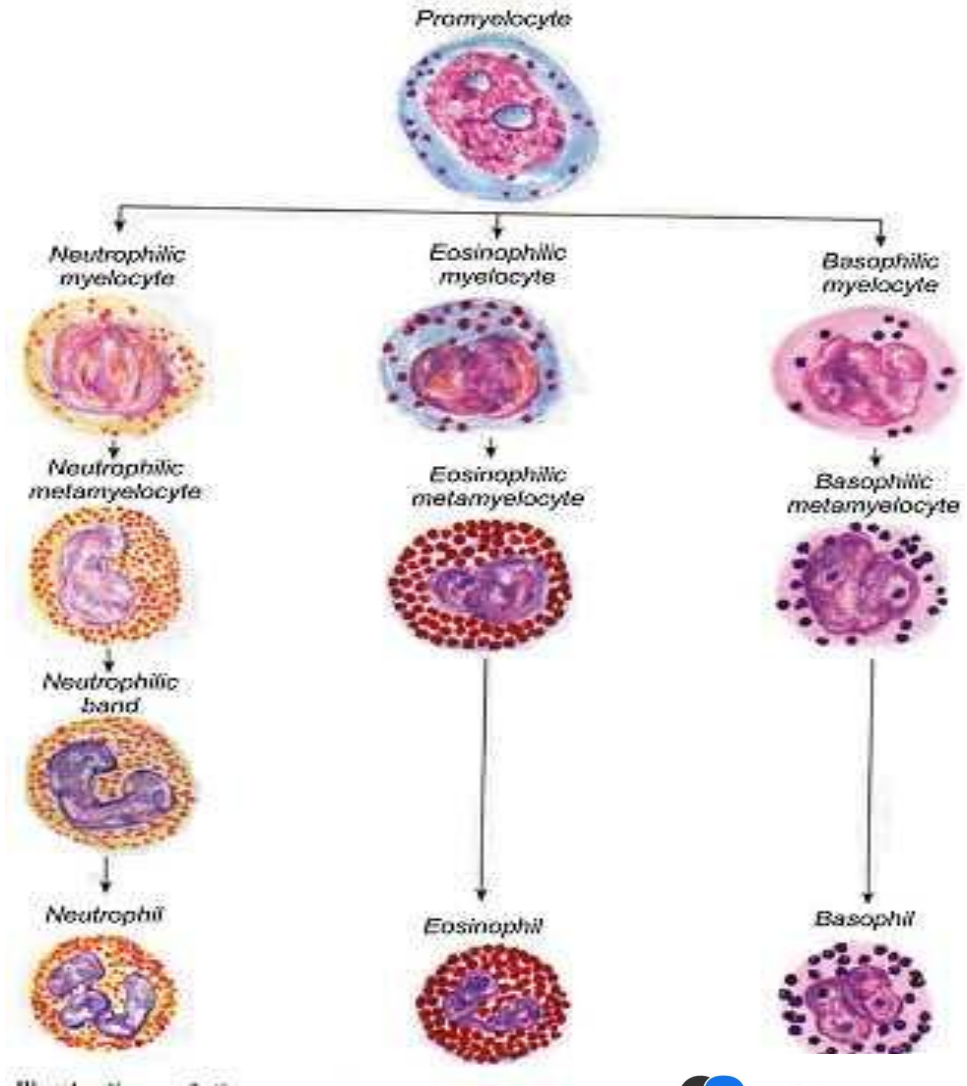
Bant veya juvenil nötrofiller

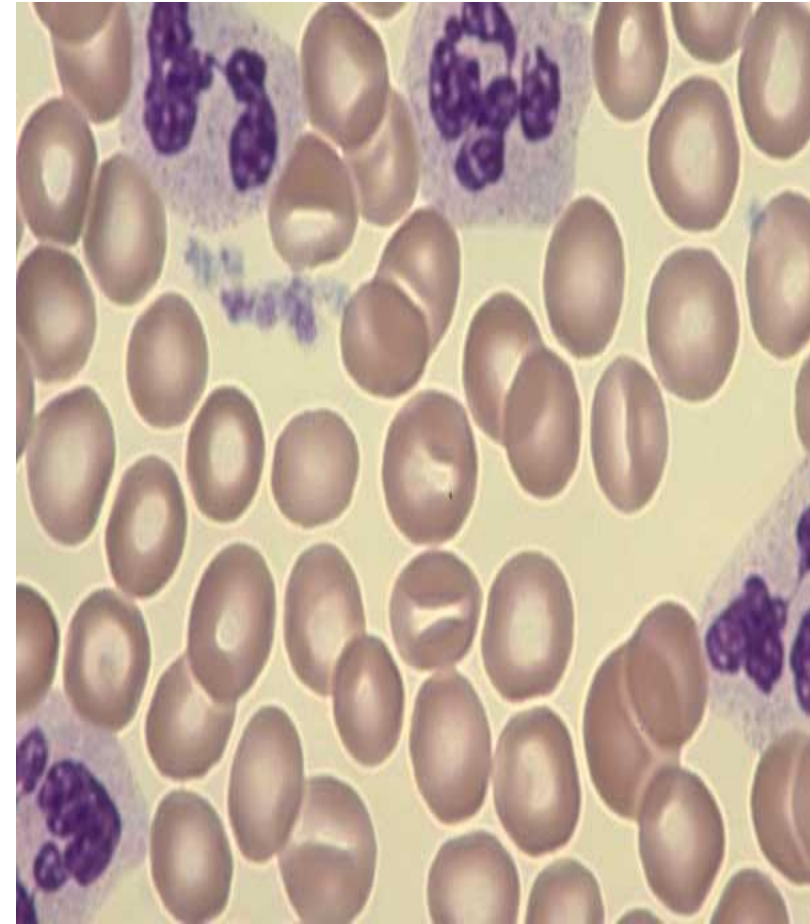
- Segmentsiz çekirdekleri ile nötrofil kökenli hücrelerin daha az sayıdadır.
- Bant nötrofil hücreleri ya da bant formları olarak da adlandırılır.
- Segmentli nötrofillerden daha az olgun.

Granülositler

- Periferik yaymada her üç seride ayrı boyanma özelliği gösterir.
  - Nötrofiller
  - Eosinofiller
  - Basofiller

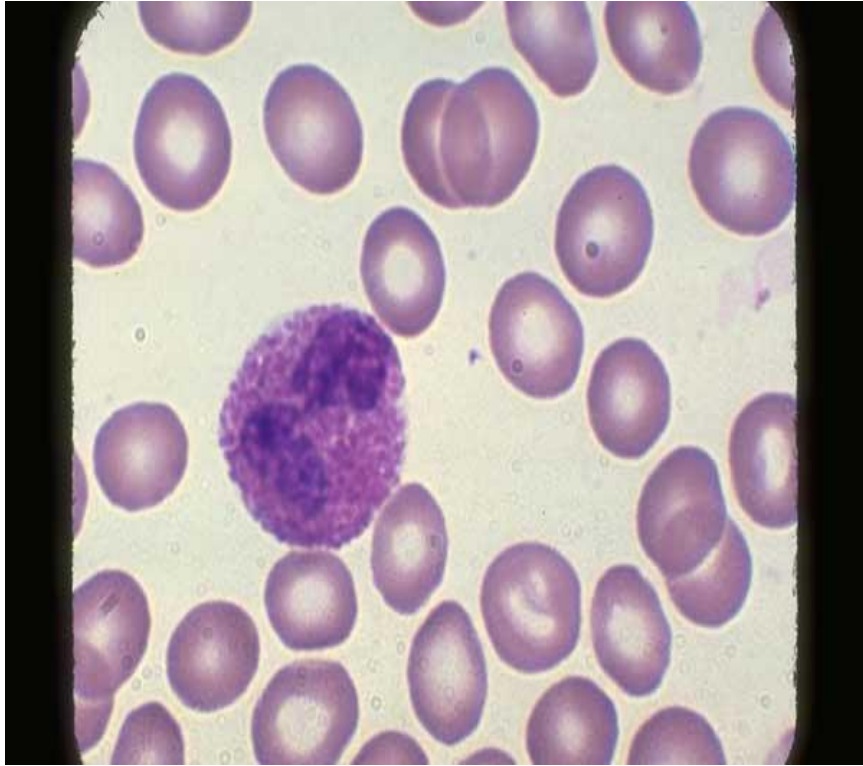

Nötrofiller

- Nötrofil
  - **2-5 lob nükleus**
    - >5 üzeri: hipersegmente nötrofil
  - Primer veya sekonder granüller
    - Pembe (azurofilik granül)
    - Gri-mavi granüller
  - 6-10 saat yaşar
- Dolaşan kandaki baskın nötrofiller, segmentli nötrofillerdir.
  - **Bakteriyel akut enfeksiyonlarda artar.**

Eozinofiller

- Kaba ve daha derin kırmızı boyanan granüller
- Çekirdek nadiren 2' den fazla lobludur.
- **Alerji, inflamasyon ve parazit enfeksiyonunda özel rolü vardır.**

- Olgun
- **Turuncu** renkli granüller
- **İki loplulu bir çekirdek**

Bazofiller

- Arada bir görülür
- Koyu sitoplasmik granüller
- Hipersensitive cevabında rol oynar
- Mast hücre sine dönüşür
- **Paraziter enfeksiyonlar ve alerjilerde artar**

- Olgun bir bazofil.
- Çekirdek üzerinde siyahımsı granüller.

LENFOPOEZ

Lenfopoez

- **Primer lenfoid organlar**

- **Kemik iliği**

- Bütün kan hücrelerini üretir.

- **Timus**

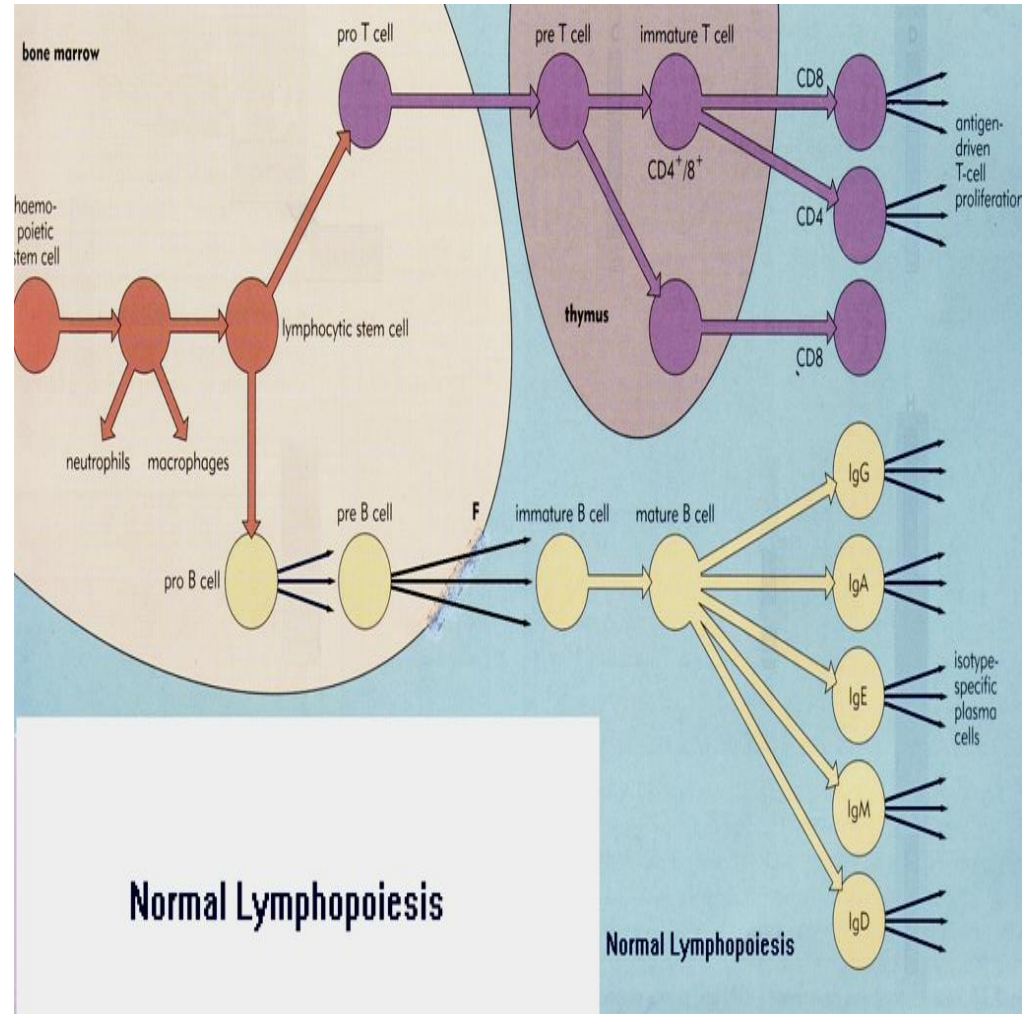
- Lenfoid öncül hücreler burada **olgunlaşır**.

- **Sekonder lenfoid organlar**

- **Lenf nodlar**

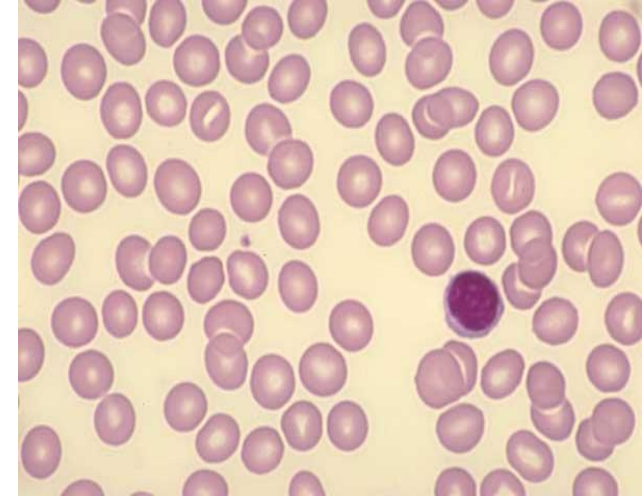
- **Dalak**

- **Lenfoid dokular** (MALT)

Lenfositler

- İmmünolojik özelliğe sahip hücrelerdir.
- **En küçük lökositir.**
- Mavimsi sitoplazmalı, geniş yoğunlaşmış çekirdeğe sahiptir.
- T-lenfosit ve B-lenfosit diye ikiye ayrılır:
  - **B lenfosit; humoral immün yanıtta sorumludur.**
    - Antikor ve hafıza hücreleri üretir.
  - **T lenfosit; hücrel immün yanıtta sorumludur.**
- **Özellikle viral enfeksiyonlar olmak üzere çeşitli enfeksiyonlarda artar.**

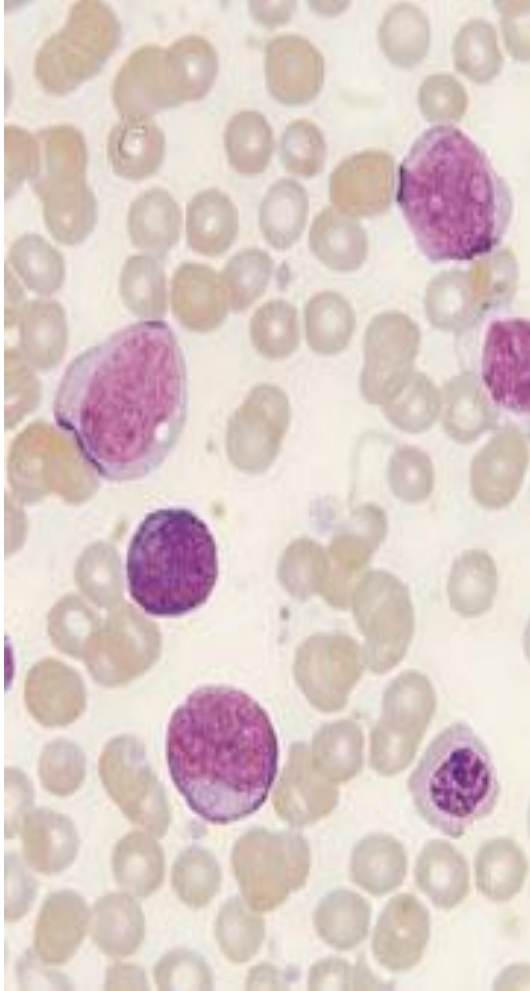
Monositler

- **Büyük lökositlerdir.**
- Lenfositten daha büyüktür.
- **Çekirdeği girintilidir.**
- Oval veya girintili nükleusa sahip.
- Sitoplazma gök mavisi renkte, bol miktarda bulunur.
- Sitoplazmada vakuoller vardır.
- **Doku içine göç eder ve o zaman makrofaj olarak adlandırılır.**
- Bakteriye ve paraziter enfeksiyonlarda artar (fagosit).

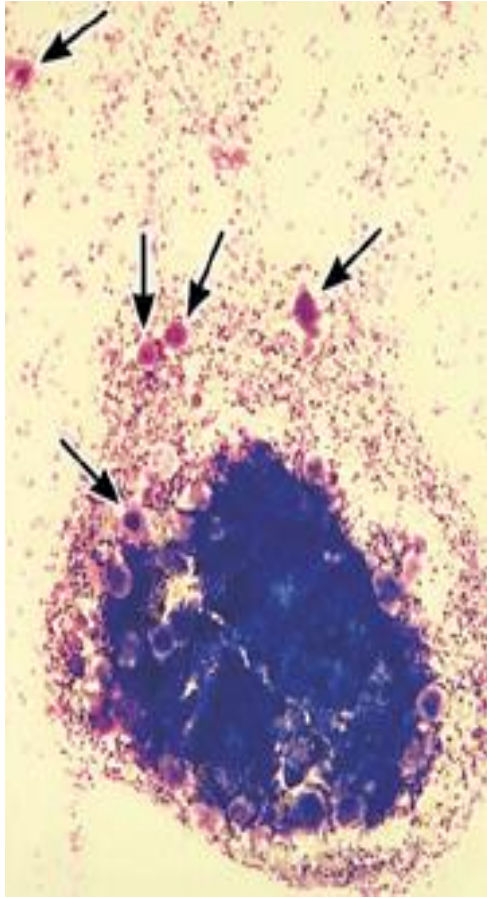
MEGAKARYOPOEZ

Megakaryoblast

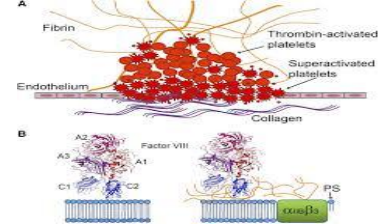
- Megakarsit öncülüdür.
- Sitoplazmik kabarcıklar içerebilir.

Megakaryositler

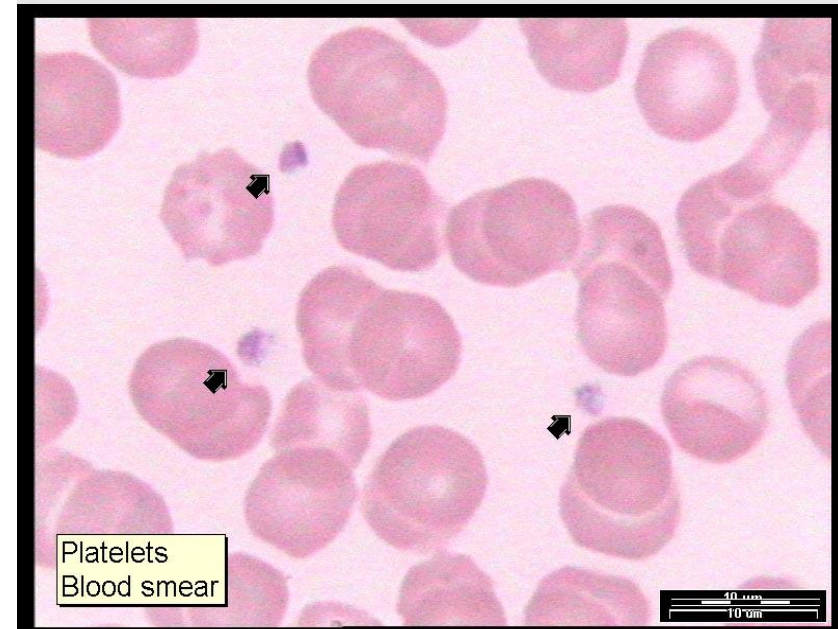
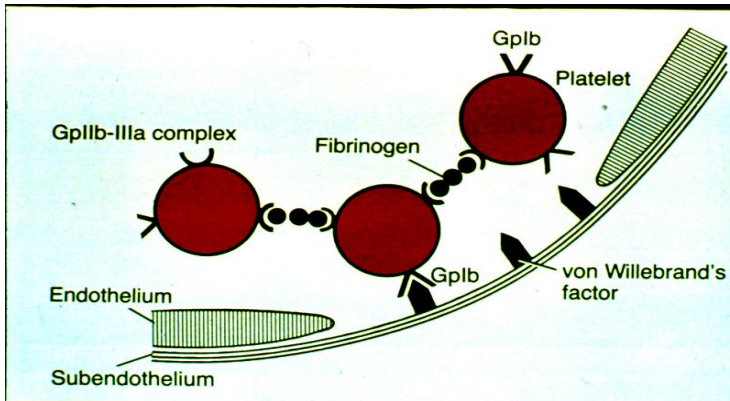
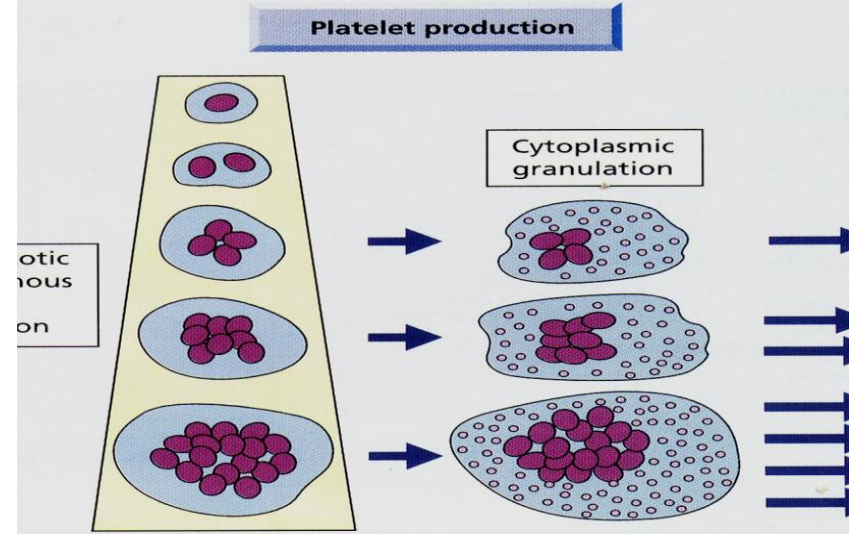

- **Megakaryositler** [siyah ok] büyük hücrelerdir.
- Sayıları, mevcut parçalarının sayısına kısmen ilişkili olan normal kemik iliği yaymasında çok değişkendir.
- Bu görüntü megakariosit sayısının arttığını gösterir.

Trombositler

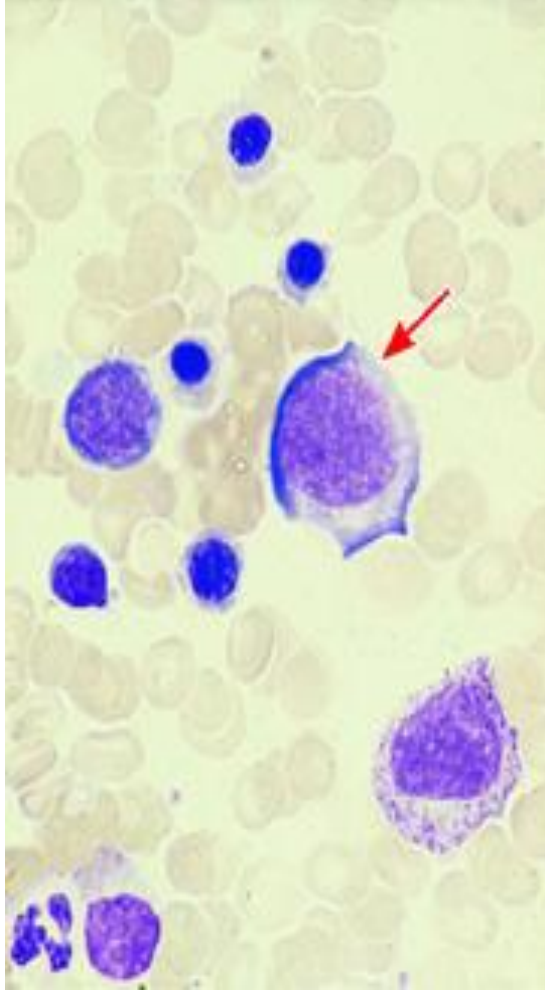
- **Megakaryositlerden oluşur.**
- Birincil görevi **kan pıhtılaşmasına yardımcı olmaktır.**
- **Primer hemostazda büyük rolü vardır.**
  - **Adezyon ve agregasyonda rol alır.**
- Yaşam süresi= **7-10 gün yaşar.**
- Trombosit fonksiyonları Aspirin tarafından **irrevezibl inhibe edilir.**

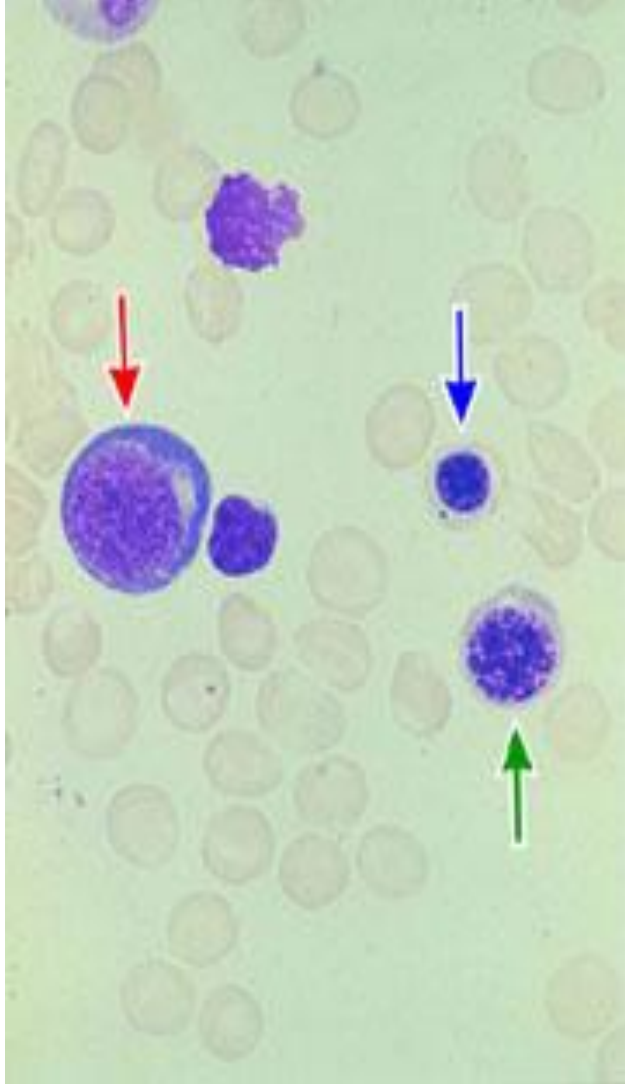
ERITROPOEZ

Proeritroblast

- Kemik iliğinde normal proeritroblast [koyu kırmızı ok].
- Çekirdekli ve yuvarlak ince noktalı kromatin desenli büyük bir hücredir.
- Nükleol bazen görülür.
- Sitoplazma orta dereceli bazofiliktir.
- Çekirdeğini çevreleyen sitoplazmada soluk bir boyanma alanı olabilir.

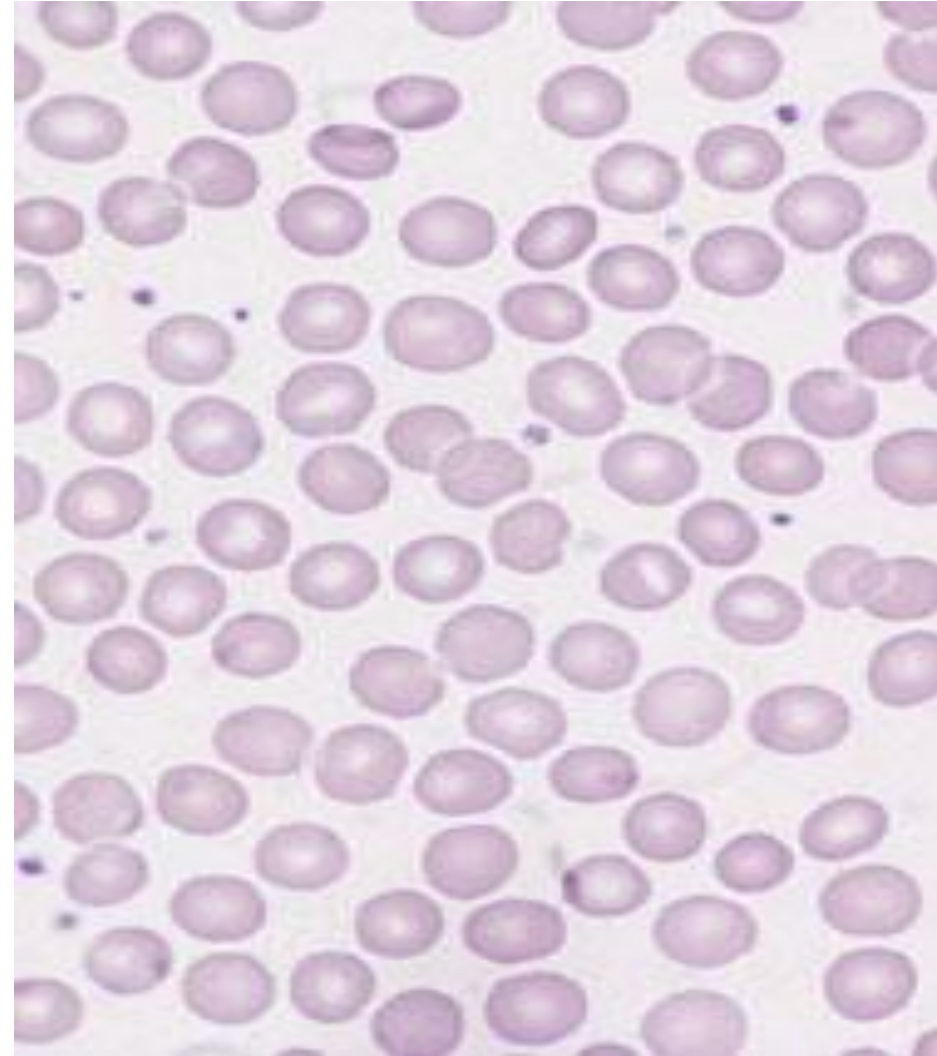
Eritroblastlar

- Erken eritroblast [kırmızı ok], proeritroblasta benzer ama daha küçük nükleol içerir.
- Ara eritroblast [yeşil ok] ve geç eritroblast [mavi ok].
- Geç eritroblast, sitoplazma Hb benzeri pembe bir renk olabilir.

Eritrositler (RBC)

- **Periferal dokulara ve organlara akciğerlerden hemoglobin ile oksijen taşır.**
- **Ömrü = 120 gün**
- **Çekirdeksiz**
- **Bikonkav** disk şeklindedir.
- Üretimi **EPO ile düzenlenir.**
- Demir, vit-B12 ve folat; gelişimi için gereklidir.

Kan hücrelerinin ömrü

- RBC 120 gün
- Trombosit 7-10 gün
- Granülosit dolaşımda: 9 saat
dokuda : günler
- Lenfosit dolaşımda: değişken (yıl-saat)
dokuda : hafta-yıllar

Periferik yaymada tanımlamalar

- Anizositozis:
  - Belirgin şekilde **Farklı boyutlarda** eritrositler olması (artmış RDW karşılığı)
- Hipokromi:
  - Ortası Daha **soluk eritrositler** olması (Daha az az hemoglobin içerir)
(azalmış MCH)
- Mikrositozis:
  - **Küçük eritrosit** sayısında artış (azalmış MCV karşılığı)
- Makrositozis:
  - **Büyük eritrosit** sayısında artış (artmış MCV karşılığı)
- Poikilositozis:
  - Eritrosit **şekillerinde belirgin değişiklik** olması

www.drfevziantuntas.com
faltuntas@hotmail.com